

PŘEHLED VÝZKUMŮ

49

Brno 2008

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 49

Volume 49

Číslo 1–2

Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Freisinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balász Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Vrcholně středověká lotová závaží z českých a moravských lokalit.
Gruna, Hradisko (vlevo); Písek, u Šarlatského rybníka (v popředí); Ví-
cov, Městisko (vpravo dole); Boskovice, hrad (vpravo nahoře). Srov.
studii J. Doležela v tomto svazku. Foto P. Smékal.

*Medieval cup nested weights from czech and moravian sites. Gruna,
Hradisko (left); Písek, u Šarlatského rybníka (front); Vícov, Městisko
(bottom right); Boskovice, castle (top right). Cf. the article by J. Dole-
žel in this volume. Photo by P. Smékal.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Arch, spol. s r. o.
Charbulova 3a
618 00 Brno-Černovice

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

Roč. 49, 2008, č. 1-2

91087/09

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2008

Náklad 450 kusů

Copyright ©2008 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. and the authors.

BRANKOVICE (OKR. VYŠKOV)

„Kyniska“. KŠK, KZP. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

V květnu a červnu 2007 proběhla druhá etapa výzkumu v postupně zastavované průmyslové zóně Z od Brankovic v trati „Kyniska“. V prostoru stavby závodu OPAL byla prozkoumána souvislá plocha o celkové rozloze 0,9 ha, situovaná patrně v jádru polykulturní archeologické lokality, narušené již v roce 2004 při přípravě zóny (Parma 2005). Nově se zde podařilo doložit aktivity ze závěru eneolitu. Téměř uprostřed zkoumané plochy je situován jediný hrob kultury se šňůrovou keramikou (H 825) a na jejím východním okraji pak 5 hrobů kultury zvoncovitých pohárů (806, 821, 824, 828, 830) – v tomto případě jde nepochybně pouze o okraj většího pohřebiště. Hrob KŠK byl vybírán postupně za průběžné dokumentace, přičemž se podařilo v jeho zásepu doložit nejméně jeden, spíše však dva druhotné zásahy. Hroby KZP byly mělké a velmi špatně dochované, pokud bylo vůbec možné určit pohřební ritus, převažuje kostrový. Hrob s žárovým pohřbem byl zjištěn pouze jeden (806). S aktivitami ze závěru eneolitu by snad mohl souviset i jediný zlomek takto datovatelné keramiky ze sídlištního objektu 784.

David Parma

Literatura:

Parma, D. 2005: Brankovice (okr. Vyškov), *Přehled výzkumů* 46 (2004), 277.

Resumé

Brankovice (Bez. Vyškov) „Kyniska“. Schnurkeramik u. Glockenbecherkultur. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

BRNO (K. Ú. BOHUNICE, NOVÝ A STARÝ LÍSKOVEC, OKR. BRNO-MĚSTO)

„Dolní rybníčky“ a „Klíny“. MMK (II. stupeň), JoK, JeK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V květnu až říjnu roku 2007 uskutečnili pracovníci ÚAPP Brno záchranný archeologický výzkum na rozhraní katastrálních území městských částí Bohunice, Nový a Starý Lískovec při první etapě výstavby tzv. Campus Parku, komerčního areálu navazujícího na Univerzitní kampus Masarykovy univerzity. Při této příležitosti bylo v severní polovině dosud volného prostoru mezi ulicemi

Kamenice, Akademická, Jihlavská a Netroufalky odhaleno pokračování známého polykulturního sídliště (viz kap. Neolit).

Podstatně méně objektů, omezených navíc výhradně na severní plochu, patřilo eneolitu. Obsazení této části lokality ve II. stupni kultury s moravskou malovanou keramikou a v jordanovské kultuře dokládají jen jednotlivé jámy. Početněji je zastoupena až jevišovická kultura, kdy se osídlení koncentruje do pruhu směřujícího od JZ k SV napříč zkoumanou plochou a vytváří tak spojnici mezi známou částí osady a několika osamocenými jámami z pozdní doby kamenné, zachycenými v loňském roce při rozšiřování středního úseku ulice Kamenice (Přichystal 2007a). Podobně jako v případě starších akcí (Medunová-Benešová, Vitula 1994; Přichystal 2007b, 356; Tichý 1972; Vitula 1993) se jednalo o nepravidelně rozmístěné zásobní a běžné sídlištní jámy, mezi kterými chybí pozůstatky obytných staveb, přestože početné nálezy celých bloků mazanice s otisky prutů a kůlů v jejich výplních existenci takových konstrukcí nasvědčují (obr. 1).

Michal Přichystal

Literatura

Medunová-Benešová, A., Vitula, P. 1994: Siedlung der Jevišovice-Kultur in Brno-Starý Lískovec. *Fontes Archaeologiae Moraviae* 22, Brno.

Přichystal, M. 2007a: Brno (k. ú. Bohunice, okr. Brno-město), *Přehled výzkumů* 48, 355–356.

Přichystal, M. 2007b: Brno (k. ú. Bohunice, Nový a Starý Lískovec, okr. Brno-město), *Přehled výzkumů* 48, 337–338, 356, 461–462.

Tichý, R. 1972: Neolitické osídlení u Brna – Lískovce (okr. Brno), *Přehled výzkumů* 1971, 34–35.

Vitula, P. 1993: Záchranný výzkum neolitických, eneolitických a halštatských objektů na katastrech Starého a Nového Lískovce (okr. Brno-město), *Přehled výzkumů* 1989, 112–113.

Resumé

Brno (Kataster Bohunice, Nový und Starý Lískovec, Bez. Brno-město). „Dolní rybníčky“ und „Klíny“. Mährische bemalte Keramik (II. Stufe), Jordanówer und Jevišovicer Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 1: Brno-Bohunice, Nový a Starý Lískovec. „Dolní rybníčky“ a „Klíny“. Jevišovická jáma s bloky mazanice. Abb. 1: Brno-Bohunice, Nový und Starý Lískovec. „Dolní rybníčky“ u. „Klíny“. Jevišovicer Grube mit den Hüttenlehmblöcken.

BRNO (K. Ú. ČERNOVICE, OKR. BRNO-MĚSTO)

„Široký lis“. KZP. Sídliště. Záchraný výzkum.

Během budování objektu NCZ PROJEKT BRNO fáze I v průmyslové zóně Černovická terasa byl proveden v r. 2007 v trati Široký lis (parc. č. 2615/29, 2615/31, 2615/32, 2615/113, 2825/1, 2828/3, 2828/98) záchraný archeologický výzkum, který přinesl doklady osídlení z období kultury se zvoncovitými poháry. Prozkoumán byl menší hliník ze kterého pochází soubor keramiky reprezentující mladší období této kultury. Objekt byl zřejmě součástí soudobého sídliště, které bylo již částečně prozkoumáno pracovníky ÚAPP Brno v r. 2002.

Petr Kos

Resumé

Brno (Kataster Černovice, Bez. Brno-město). „Široký lis“. Glockenbecherkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

BŘEZINA (OKR. VYŠKOV)

Hradisko Terasa nad Hloučelou. KNP. Hradisko. Zjišťovací výzkum.

Počátkem července 2004 provedli M. Čizmář a M. Šmíd společně se studenty archeologie MU v Brně drobný zjišťovací výzkum na nově objeveném hradisku Terasa nad Hloučelou, které bylo zbudováno na ostrožně s plochým vrcholem, obtékané říčkou Oklukou na bývalém katastru obce Stínava, okr. Prostějov, dnes v areálu vojenského újezdu Březina, okr. Vyškov. Zjišťovací výzkum, spočívající v řezu vnitřním valem a dvou drobných sondách položených na ploše sídliště prokázal, že poloha byla osídlena na počátku středního eneolitu kulturou nálevkovitých pohárů a ve druhé polovině 2. tisíciletí př. n. l. kulturou lužických popelnicových polí. Současně s tím bylo sídliště prozkoumáno

detektorem kovů. Nálezy kovových předmětů ukázaly, že lokalita byla využívána i ve středověku, a to počínaje 13. stoletím. Tato závazná zjištění si vyžádala potřebu prozkoumat opevnění komplexnějším způsobem. Stalo se tak prostřednictvím řezu, který proťal oba valy a příkop v jižní části jejich průběhu. Výzkumu, realizovanému v měsíci červnu 2007, předcházelo geodetické zaměření celého hradiska.

Řez opevněním (18,5 m × 1,5 m) byl umístěn v JV části sídliště, a sice v místech, kde se zřetelně rýsuje průběh obou valů. Dominantním útvarem odkrytých situací byla destrukce hradby, jejíž zbytky se podařilo identifikovat v tělese vnitřního valu. Před jejím vztyčením bylo skalnaté podloží (mezi 5. až 15. metrem řezu) sníženo do podoby ploché lavice. Na její zadní straně se nacházel palisádový žlab se dvěma řadami na hranu postavených plochých kamenů sloužících k upevnění svislých sloupů zadní stěny hradby. Ve vzdálenosti 2,6 m před palisádou běžela napříč sondou nízká zídka, sestavená ze třech vrstev na sucho kladených kamenů, kterou považujeme za pozůstatky čelní zdi někdejší hradby. Ta byla odkryta i řezem provedeným v roce 2004. V prostoru vnější zdi ani před ní nebyla v šířce řezu žádná kulová jamka. Sníženina mezi vnitřním a vnějším valem, jevící se v terénu jako příkop, však příkop připomínala jen velmi vzdáleně. Nadložní vrstva, od čela hradby až do konce řezu, obsahovala množství větších i menších kamenů. Část z nich lze bezesporu ztotožnit s destrukcí čelní zdi popsané hradby. V místě tzv. druhého valu byl odkryt skalní výchoz bez sebemenších stop terénních úprav.

Nalezený materiál datuje opevnění do mladšího stupně KNP. Kruhový objekt částečně zapuštěný do skalnatého podloží uprostřed JV části sondy poskytl keramiku z rozhraní I. a II. stupně bádenské kultury, což je dosud nejmladší eneolitický materiál z hradiska. Keramika lužických popelnicových polí, sporadicky nacházené ve vyšších úrovních nadložní vrstvy, má naopak značně archaický charakter. V horní části výplně sníženiny mezi valy bylo nalezeno rozptýlené torzo amfory, což svědčí o tom, že v době popelnicových polí již opevnění svoji funkci neplnilo. Nálezy středověké keramiky a železného nože jen potvrdily známou skutečnost, že poloha byla využívána i v tomto období. Za pozornost stojí zřetelně se rýsující pozůstatky mlíře ve východní části sídliště.

Miroslav Šmíd

Resumé

Březina (Bez. Vyškov). Burgwall Terasa nad Hloučelou. Trichterbecherkultur. Feststellungsgrabung.

HRUBČICE (OKR. PROSTĚJOV)

„Hony“. Eneolit. Sídliště. Záchraný výzkum.

Dva sídlištní objekty prozkoumané v polní trati „Hony“, k. ú. Hrubčice, můžeme na základě sporadického a nepřilíš výrazného keramického materiálu rámcově datovat do období eneolitu.